

Νέες προκλήσεις και ευκαιρίες στην ελληνική οικονομία

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής, Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών - ΙΟΒΕ
Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

nvettas@aueb.gr

www.iobe.gr

Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων - ΣΕΒΤ
Ετήσια Γενική Συνέλευση

Αθήνα, 8 Ιουνίου 2022

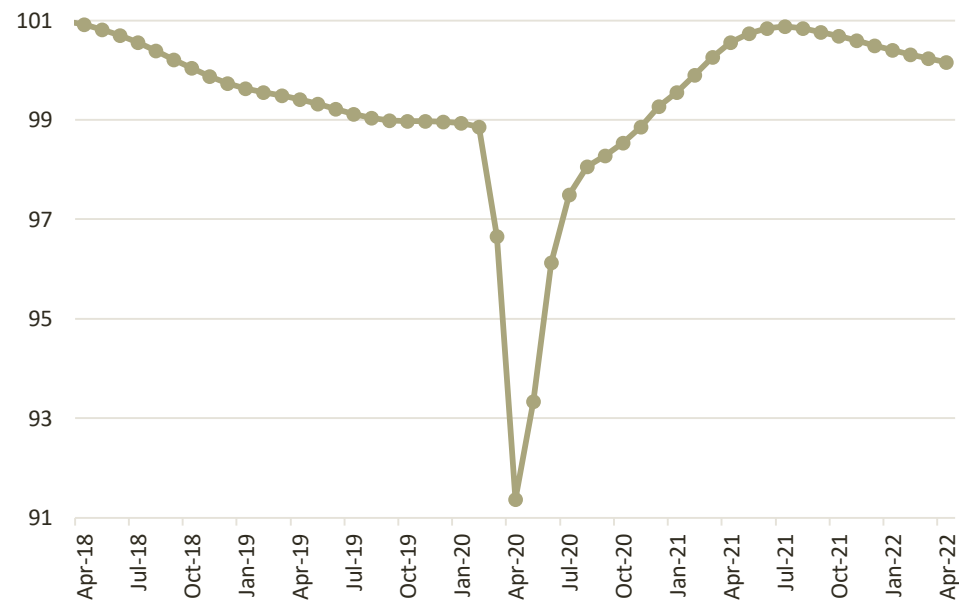
Κύριες τάσεις

- Ισχυρή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το 2021, νέα κρίση το 2022, αβεβαιότητα για το μέλλον.
- Με τον πόλεμο στην Ουκρανία, άνοδος κόστους ενέργειας, πληθωρισμού και ονομαστικών επιτοκίων και μείωση ανάπτυξης,
- Η Ελλάδα αναπτύχθηκε το 2021 ταχύτερα από τον μ.ο. της ΕΕ (8,3% έναντι 5,7%), σχεδόν αντισταθμίζοντας τη βαθιά συρρίκνωση του 2020, αλλά με μεγάλο δημοσιονομικό κόστος.
- Νέα εποχή δίδυμων ελλειμμάτων: δημοσιονομικό και ισοζύγιο πληρωμών, μέσα από την πανδημία και τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα και εμπόριο

Οριακή υποχώρηση παρουσίασε ο CLI τον Απρίλιο (-0,1%) για ένατο συνεχόμενο μήνα

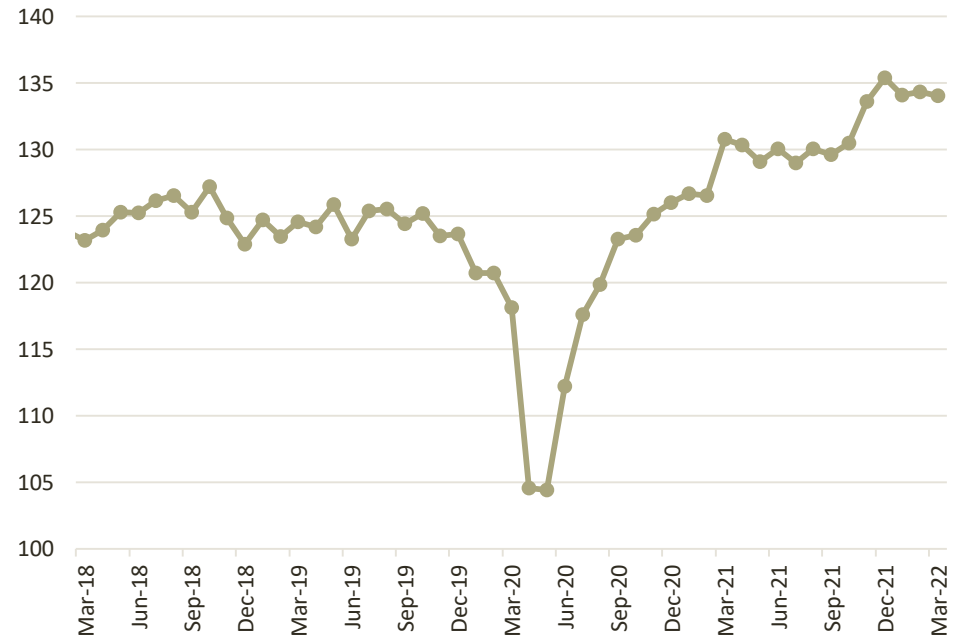
Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ

Ελαφρώς πτωτικά κινήθηκε ο όγκος διεθνούς εμπορίου τον Μάρτιο

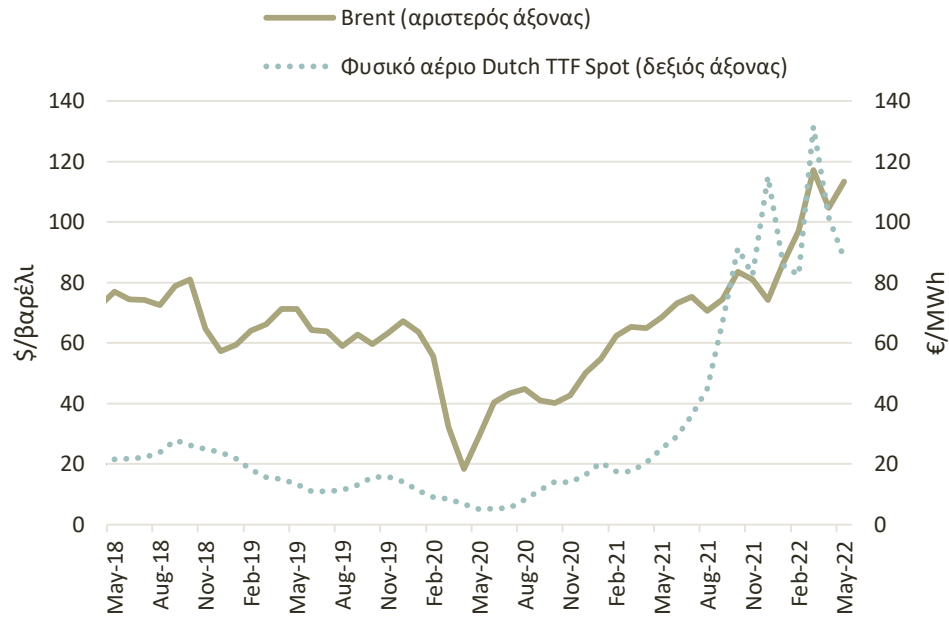
Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis

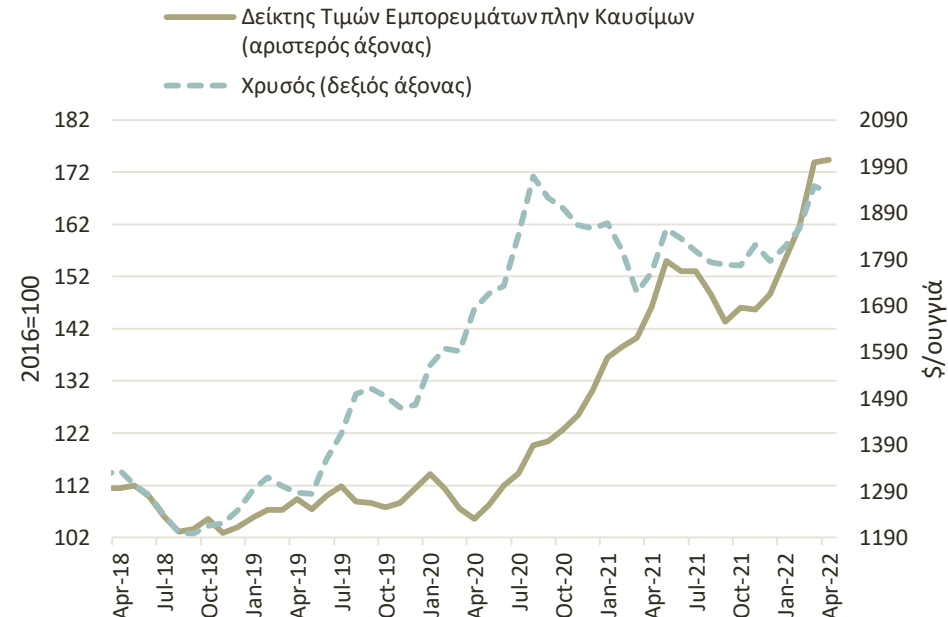
Τιμές εμπορευμάτων

Άνοδος στην τιμή του Brent τον Μάιο κατά 8,4%, στα \$113,3/βαρέλι. Πτώση κατά 13,3% στα 88€/MWh, για την τιμή του TTF μεσοσταθμικά τον ίδιο μήνα.

Πηγή: U.S. Energy Information Administration και European Energy Exchange

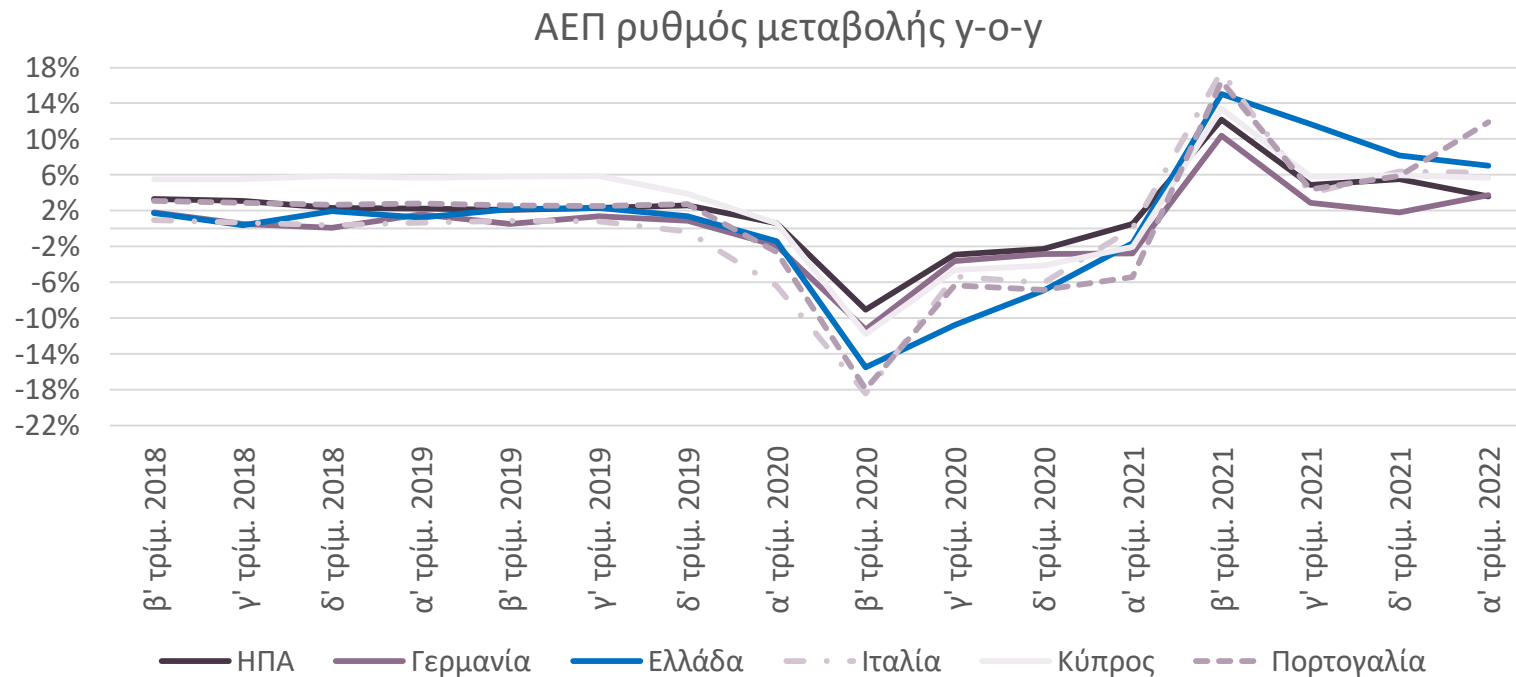
Άνοδος στο δείκτη τιμών λοιπών εμπορευμάτων πλην καυσίμων (+0,3%), οριακή πτώση στην τιμή του χρυσού (-0,7%) τον Απρίλιο, στα 1,848\$ ανά ουγγιά.

Πηγή: ΔNT, Commodity data portal

ΑΕΠ

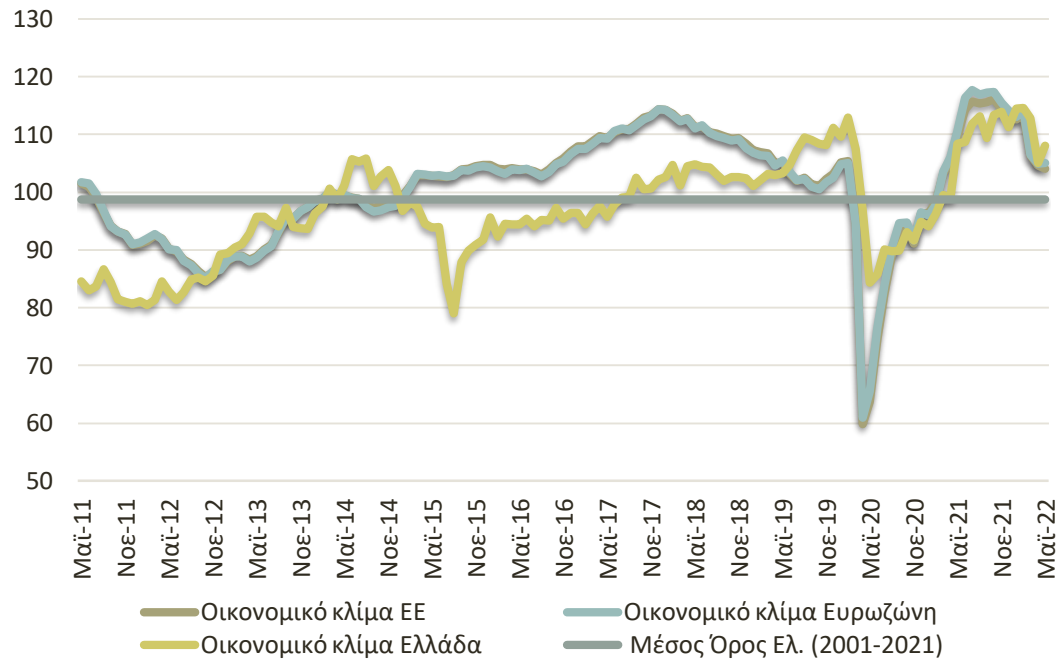
- Ανάκαμψη 7,0% στο α' τρίμ. του 2022, από 8,1% στο προηγούμενο τρίμηνο και ύφεση 1,7% πριν ένα χρόνο. Μέσος ρυθμός ανάκαμψης το 2021 8,3%, κατόπιν ύφεσης 9,0% το 2020.
- Ανάκαμψη στο πρώτο τρίμηνο κυρίως από την ισχυρή διεύρυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+11,6%), καθώς και τη νέα σημαντική άνοδο των εξαγωγών (+9,6%).
- Ένταση ανάκαμψης εγχωρίως αρκετά ισχυρότερη του μέσου όρου στην ΕΕ (+5,2%).

Πηγές: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Ελλάδα: Οικονομικό κλίμα και καταναλωτική εμπιστοσύνη

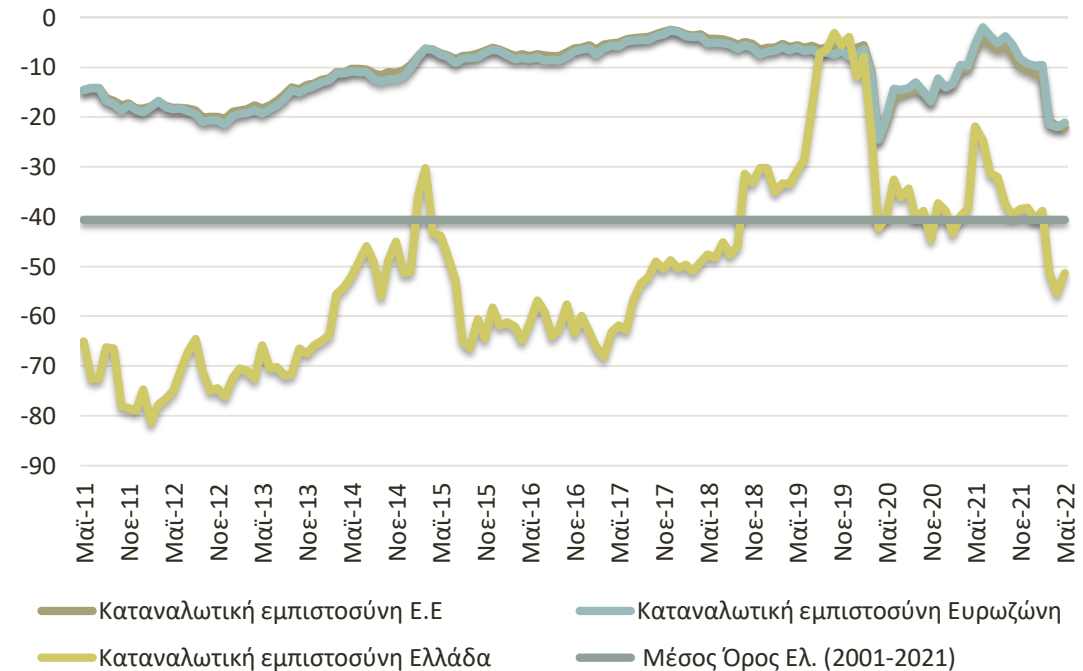
Άνοδος του δείκτη οικονομικού κλίματος, από ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και μικρή βελτίωση των προσδοκιών σε όλους τους τομείς, εκτός των κατασκευών

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε τον Μάιο στις 108,0 μονάδες, έναντι 105,1 μονάδων τον Απρίλιο και 108,4 μονάδων πριν ένα χρόνο

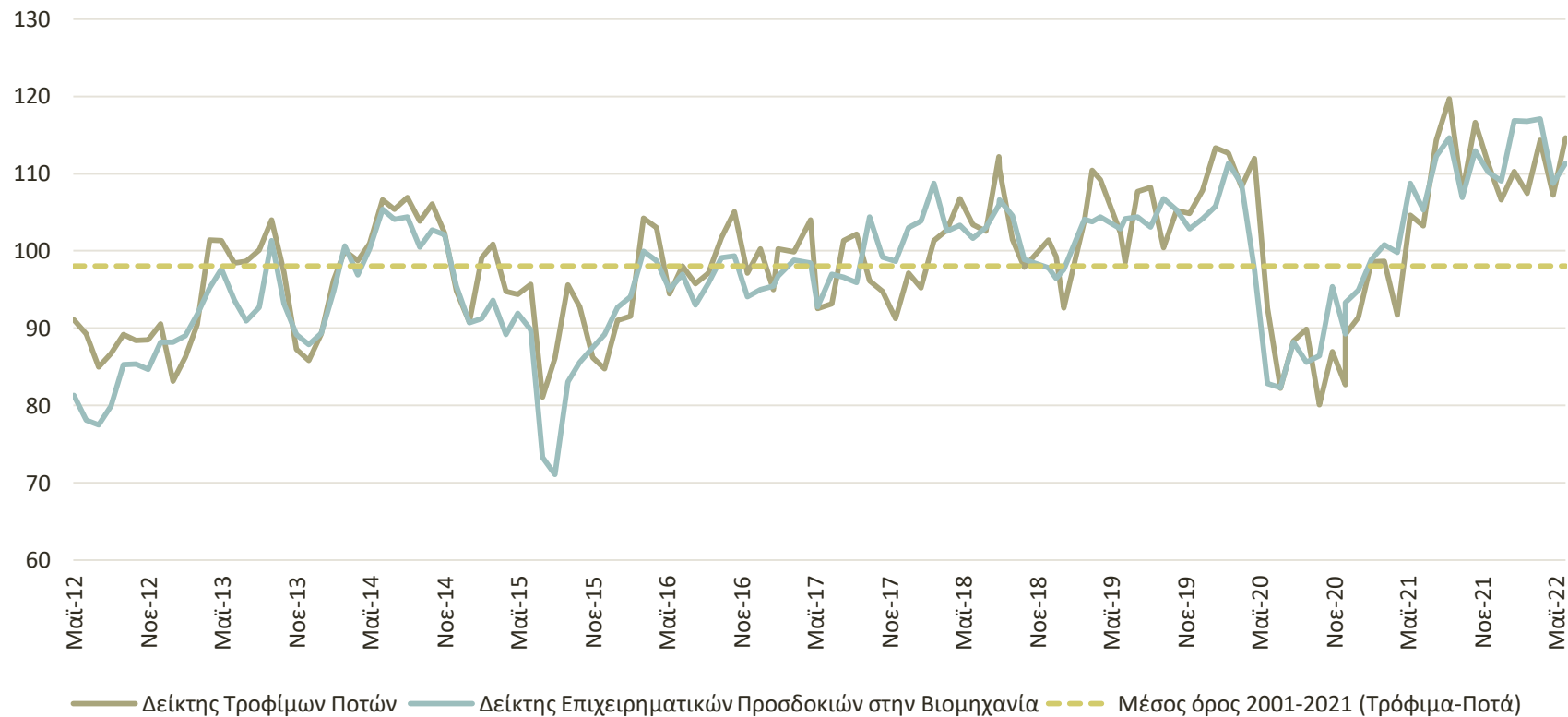
Ενίσχυση καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Μάιο, από βελτίωση σχεδόν σε όλους τους καθοριστικούς παράγοντες

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης αυξήθηκε τον Μάιο και διαμορφώθηκε στις -51,3 μονάδες, από -55,3 τον προηγούμενο μήνα, αισθητά χαμηλότερα από την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-21,9 μονάδες).

Προσδοκίες στον κλάδο Τροφίμων-Ποτών

- Η διακύμανση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τον κλάδο Τροφίμων-Ποτών
- Υψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου τους οι προσδοκίες στα Τρόφιμα-Ποτά κατά το τελευταίο έτος

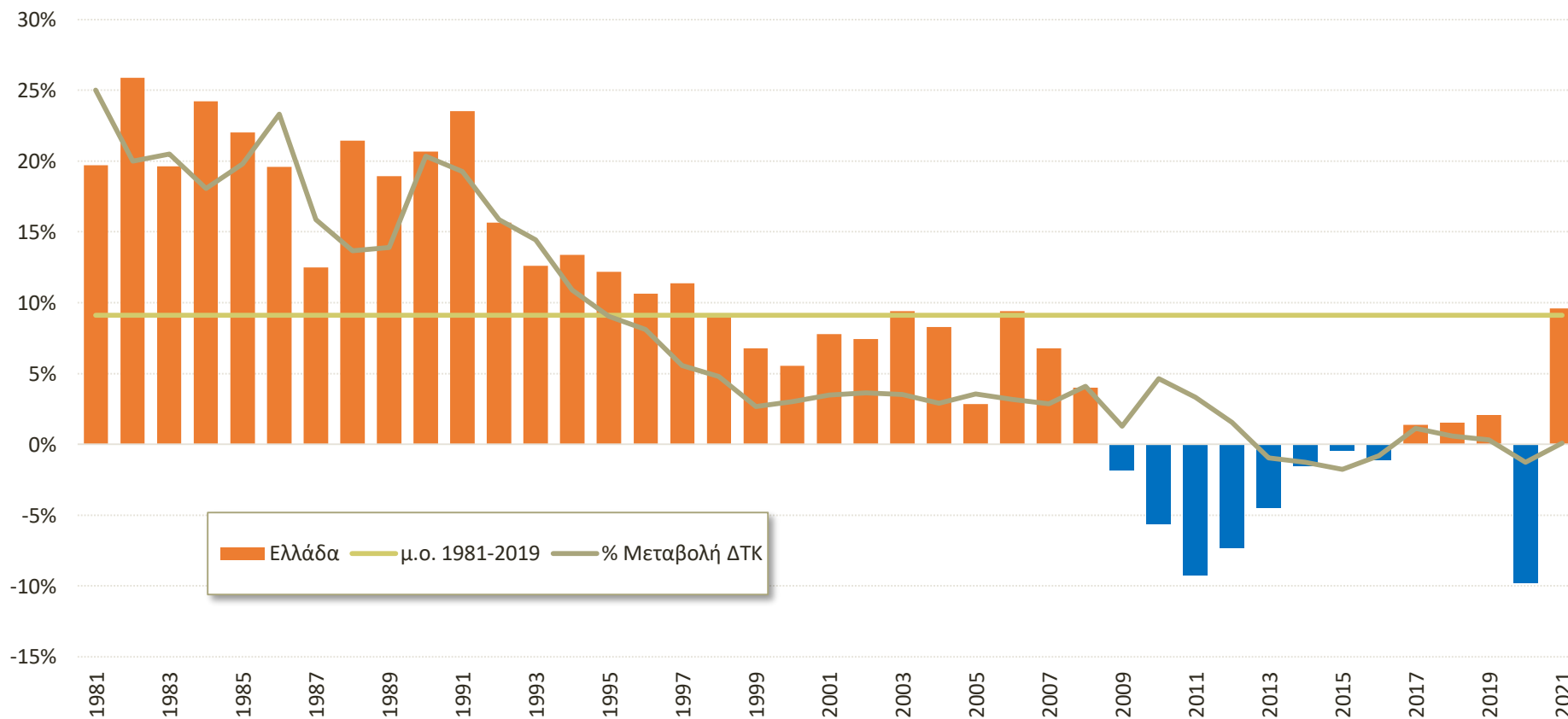

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE

Η μεγάλη εικόνα

Εξέλιξη ονομαστικού ΑΕΠ

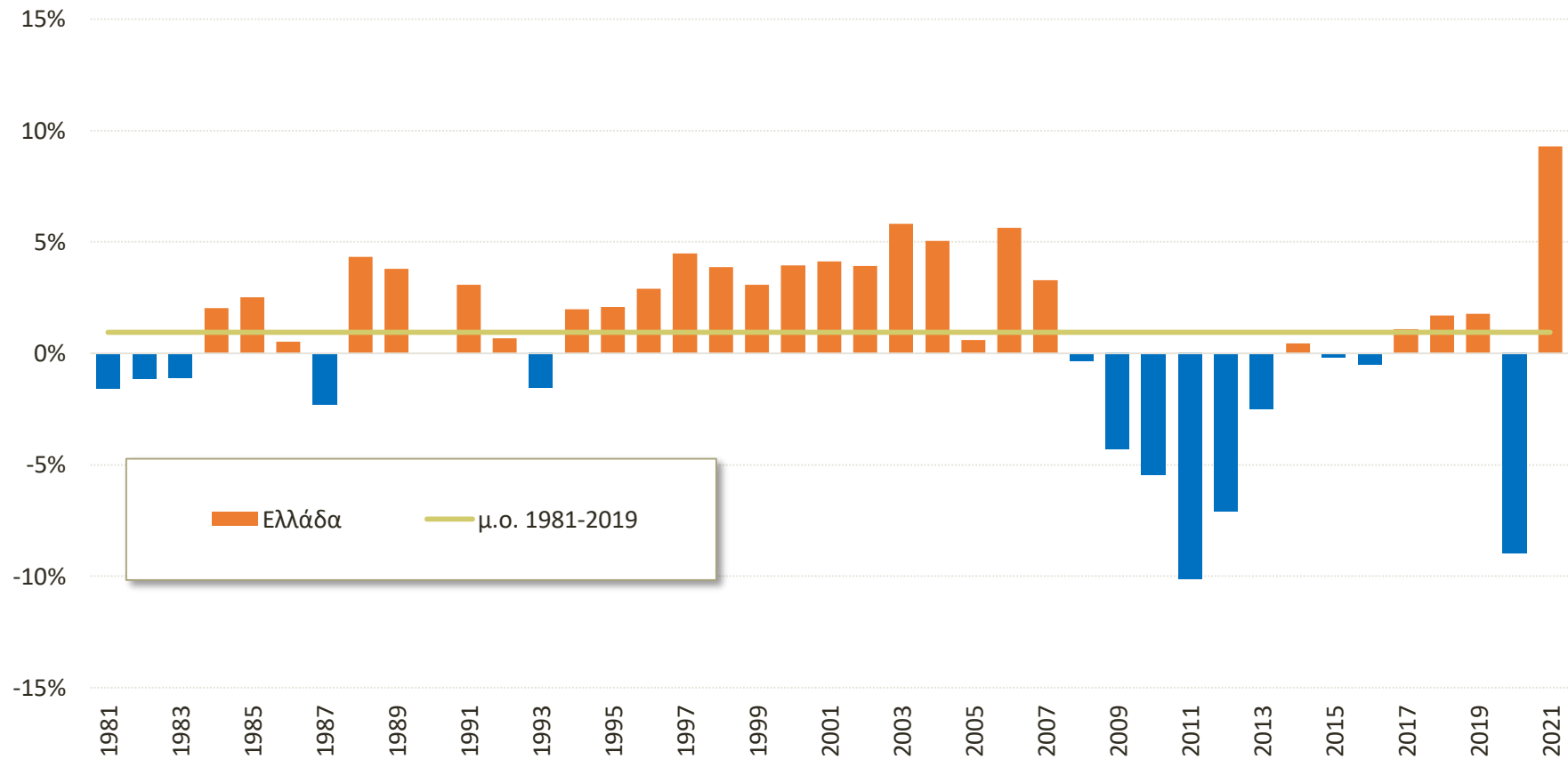
Ελλάδα: Ετήσιος ρυθμός ονομαστικής ανάπτυξης

Πηγές: Ameco, IOBE (για το 2021)

Εξέλιξη πραγματικού ΑΕΠ διαχρονικά

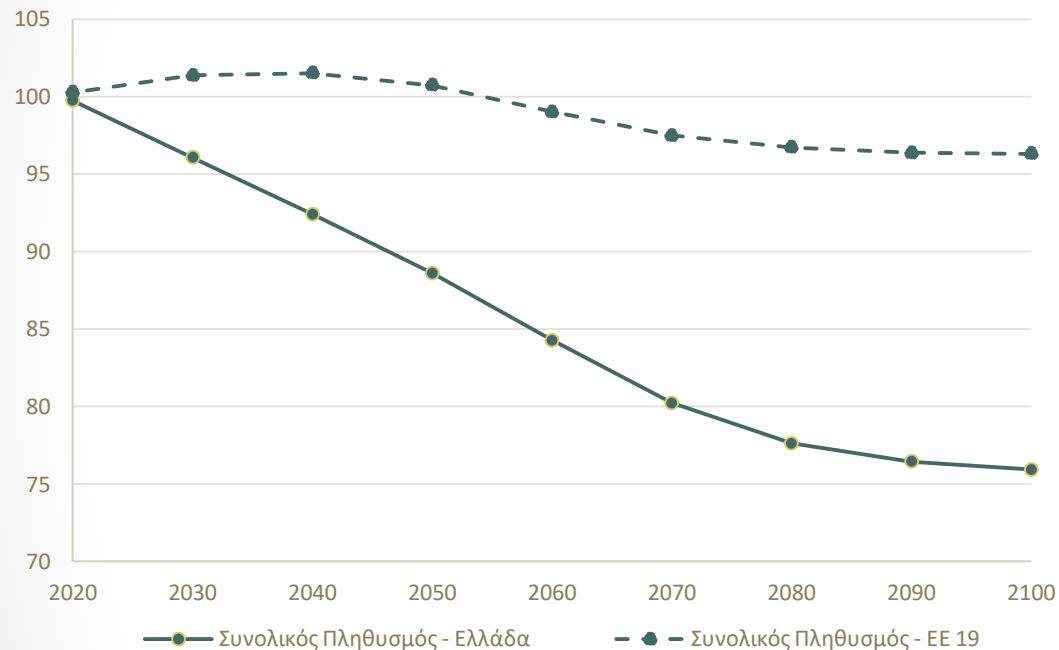
Ελλάδα: Ετήσιος ρυθμός πραγματικής ανάπτυξης

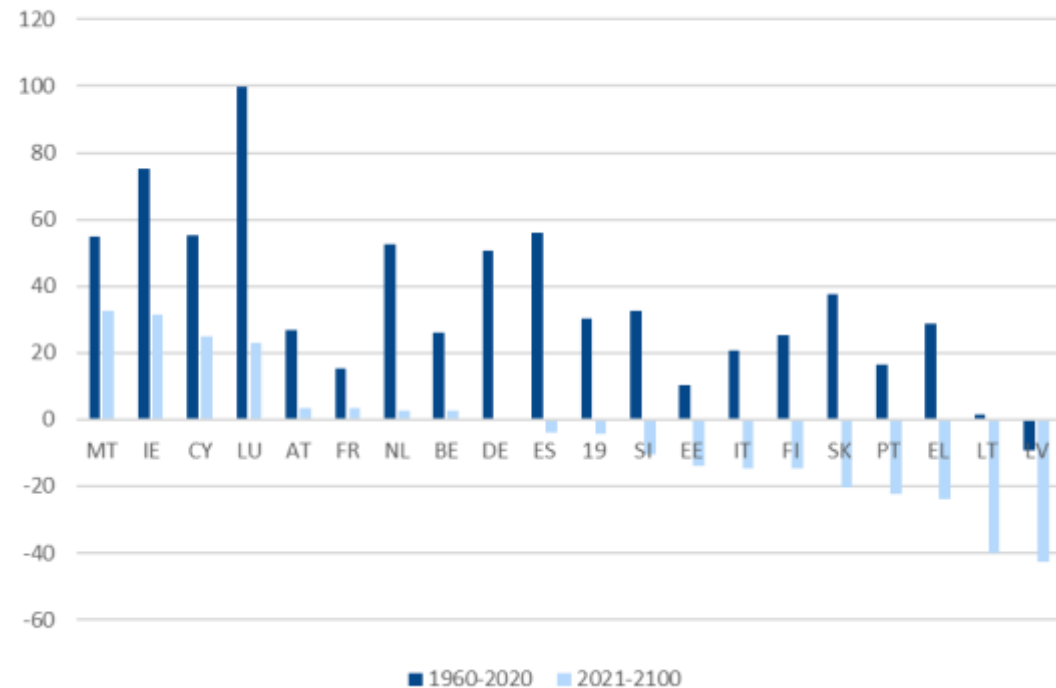
Πηγές: Ameco, IOBE (για το 2021)

Η Ελλάδα αναμένεται να έχει μεγάλη πληθυσμιακή μείωση

Ποσοστιαία πληθυσμιακή εξέλιξη 2020 - 2100
(2020=100)

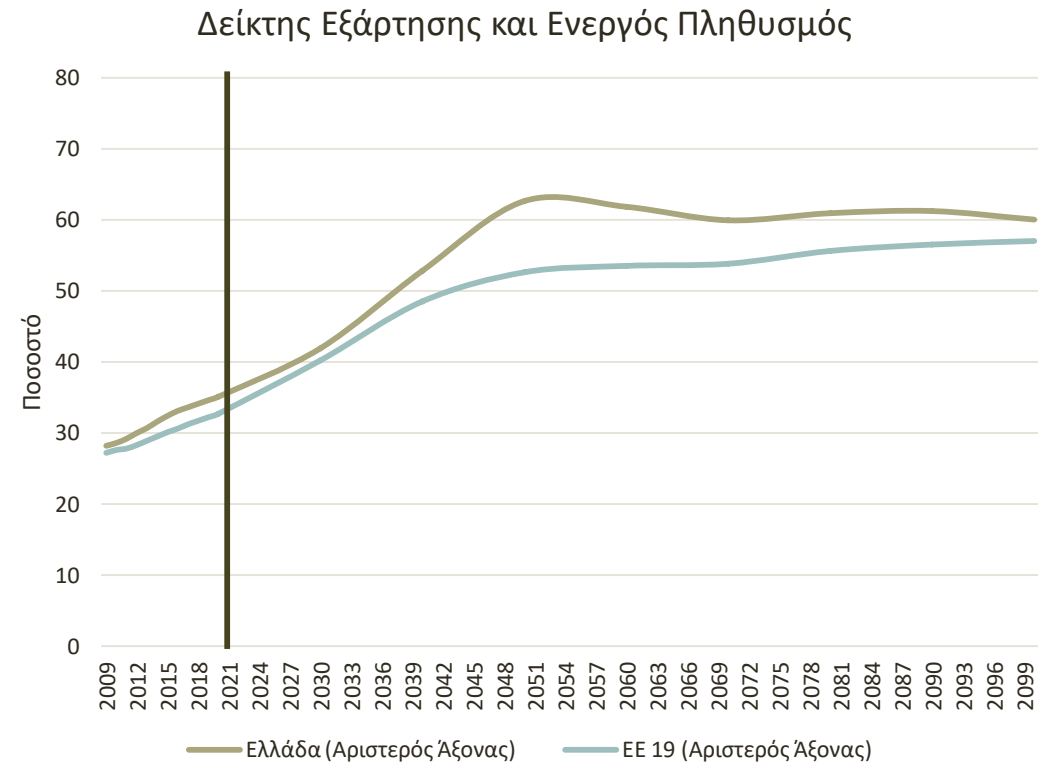
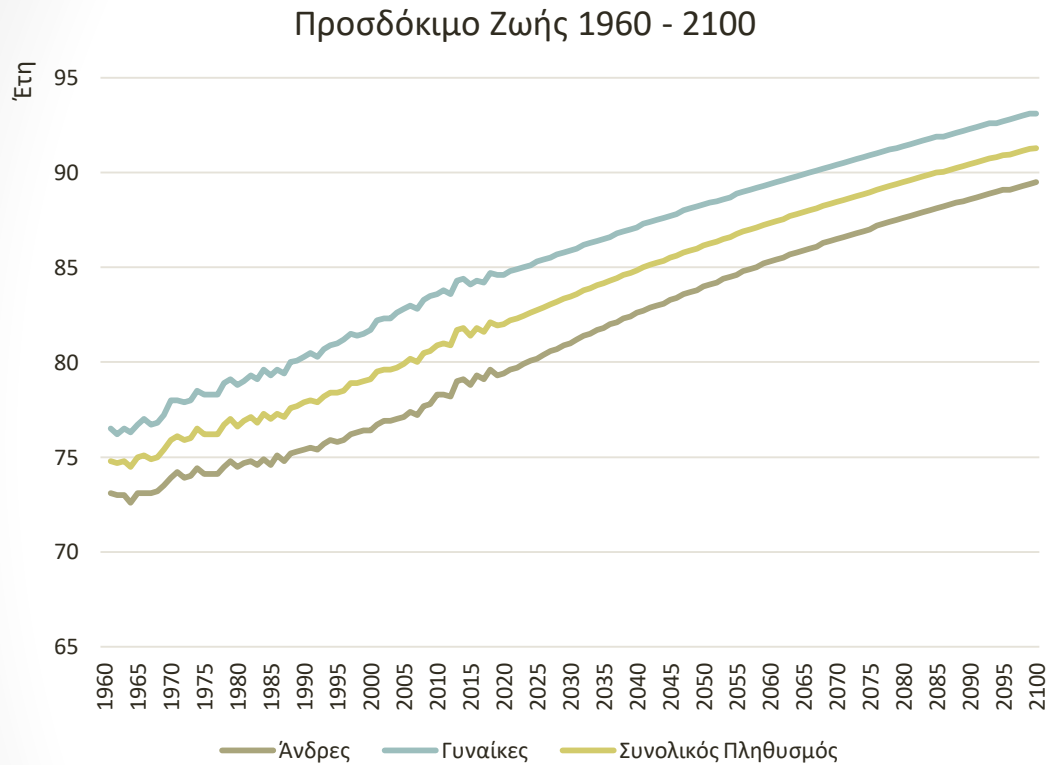

Ποσοστιαία Πληθυσμιακή Εξέλιξη

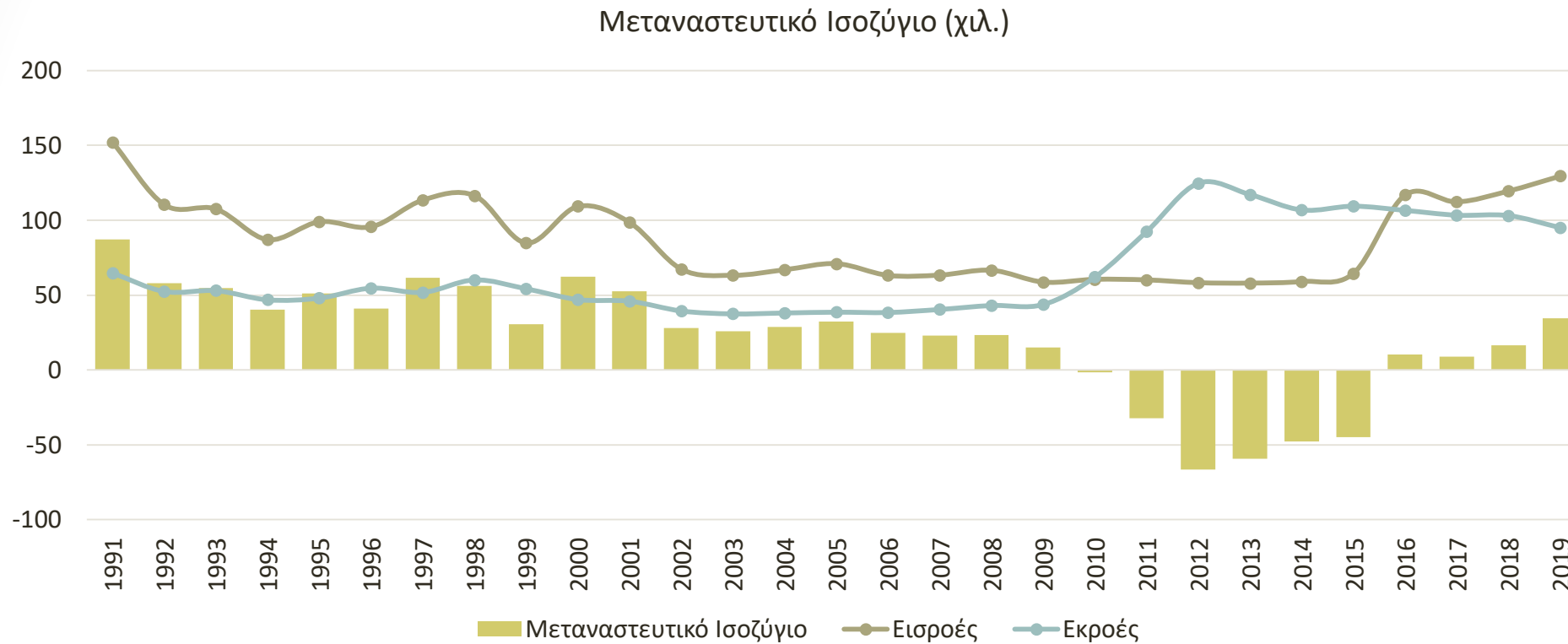
Στο βασικό σενάριο των προβολών, η Ελλάδα θα υποστεί πληθυσμιακή μείωση έως το 2100 κατά 24% σε σύγκριση με 5% στην Ευρωζώνη, στην τρίτη χειρότερη θέση.

Το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται όπως και η εξάρτηση της τρίτης ηλικίας

Ως αποτέλεσμα της αύξησης του προσδόκιμου ζωής, σε συνδυασμό με τη χαμηλή γονιμότητα, η εξάρτηση της τρίτης ηλικίας θα αυξηθεί (ταχύτερα σε σύγκριση με ΕΕ-19), δημιουργώντας προκλήσεις και κινδύνους για το υγειονομικό σύστημα, το συνταξιοδοτικό σύστημα και την αγορά εργασίας

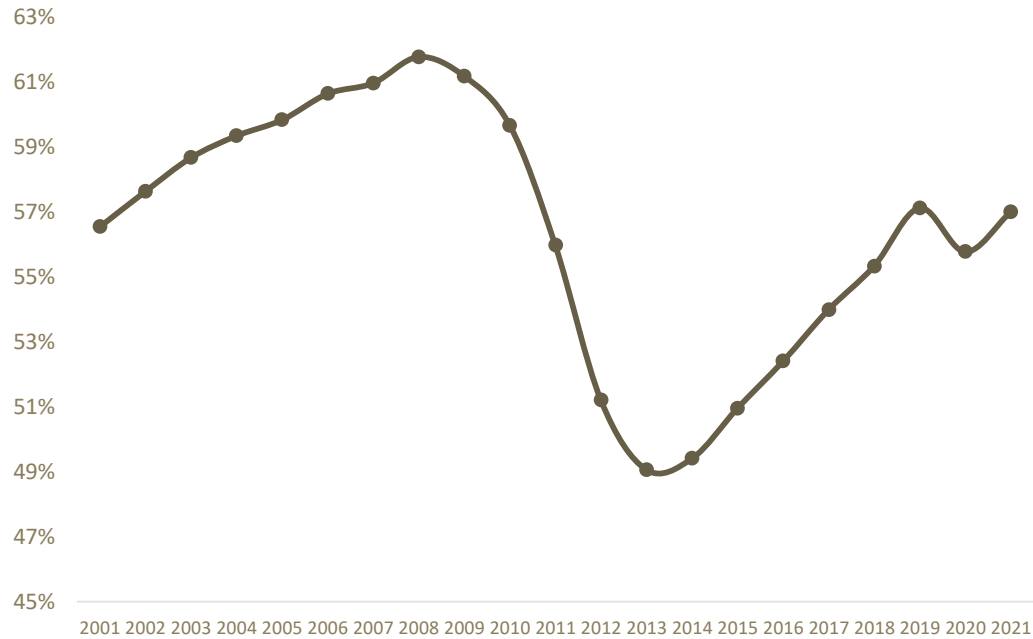
Αρνητικό καθαρό μεταναστευτικό ισοζύγιο (εισροές - εκροές) την περίοδο της κρίσης, η οποία πυροδότησε κύμα εξόδου από την Ελλάδα

Συνολικά, 457 χιλιάδες άτομα έφυγαν από τη χώρα την περίοδο 2012-2015. Σημαντική αύξηση των μεταναστευτικών εισροών την περίοδο 2016-2019, στον απόηχο της προσφυγικής κρίσης.

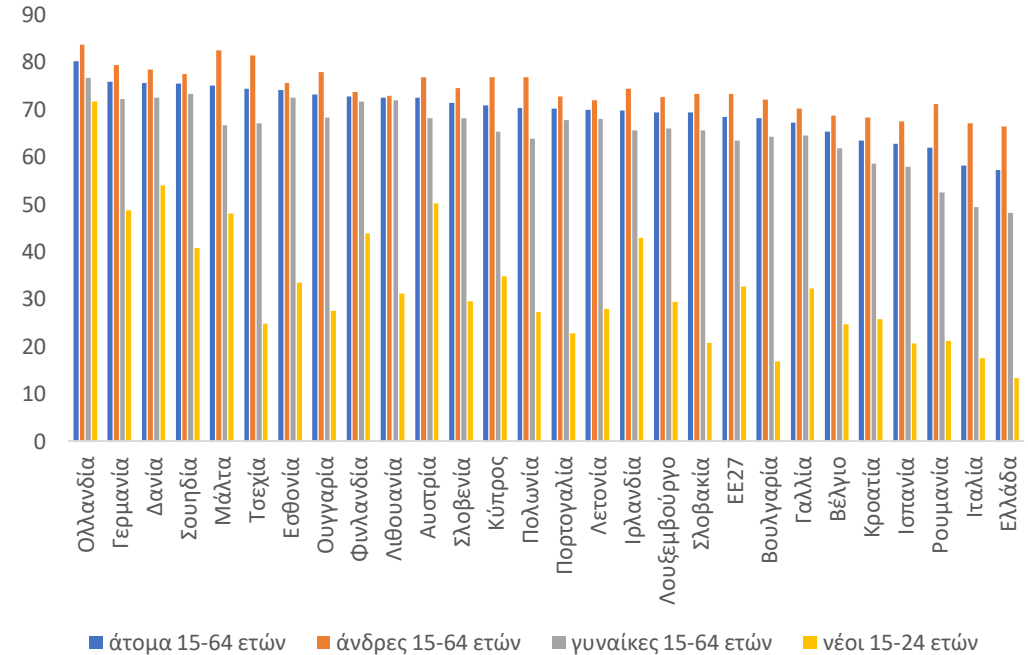
Το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα, παρά την πρόσφατη ανάκαμψη, βρίσκεται στο επίπεδο που ήταν πριν από δύο δεκαετίες

Ποσοστό απασχόλησης ατόμων 15-64 ετών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνες Εργατικού Δυναμικού Β' τριμήνου κάθε έτους.

Ποσοστά απασχόλησης, 2021

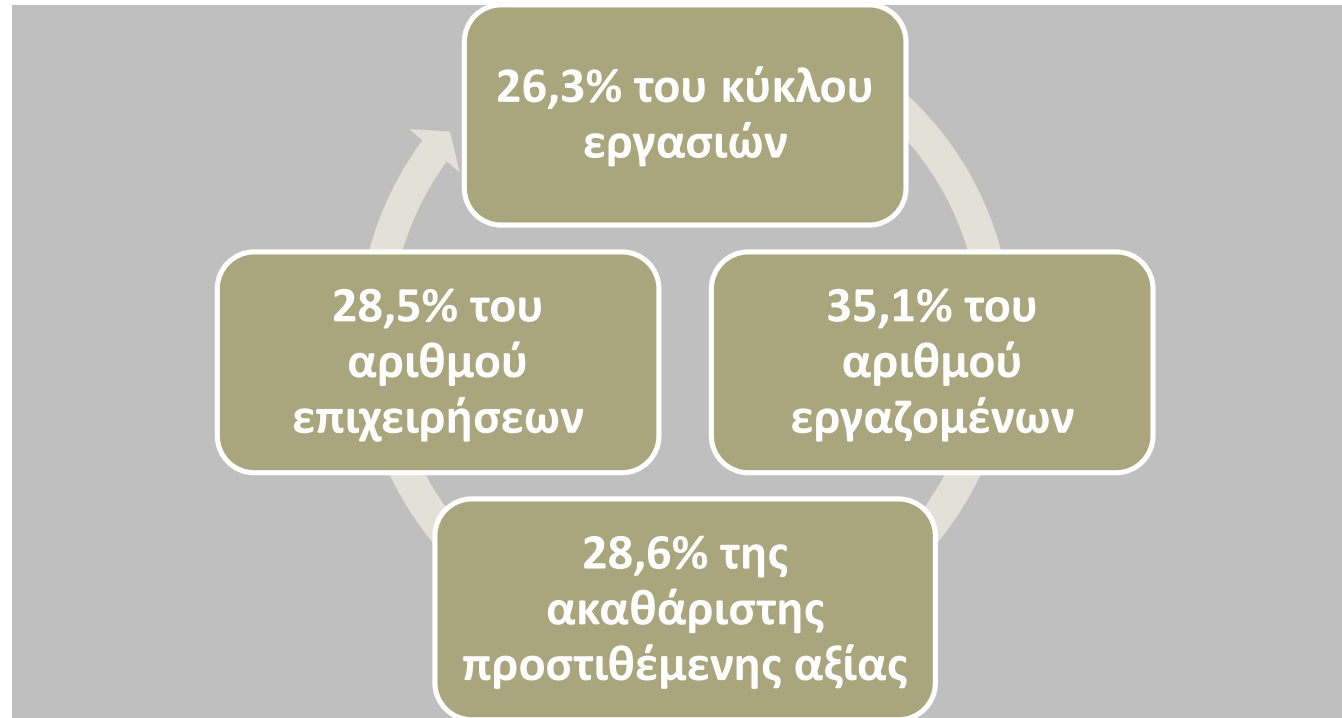

Πηγή: EUROSTAT.

Η Ελλάδα καταγράφει τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης στην Ε.Ε., ιδιαίτερα χαμηλά μεταξύ των γυναικών και των νέων.

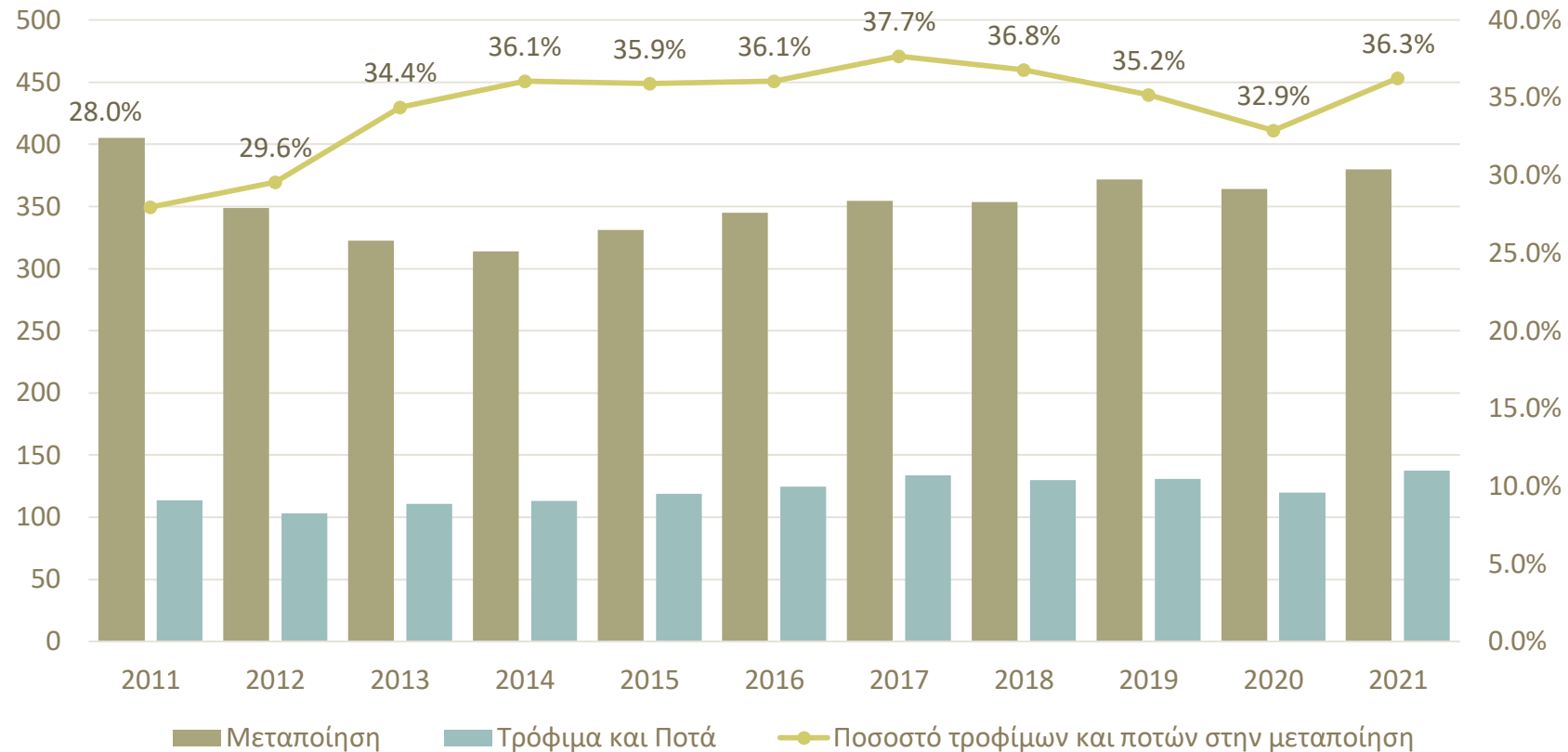
Η Βιομηχανία Τροφίμων-Ποτών στην Ελλάδα

Η Βιομηχανία Τροφίμων-Ποτών στο σύνολο της μεταποίησης

Πηγές: Eurostat, Structural Business Statistics, ΕΕΔ-ΕΛΣΤΑΤ

Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί το μεγαλύτερο εργοδότη της ελληνικής μεταποίησης

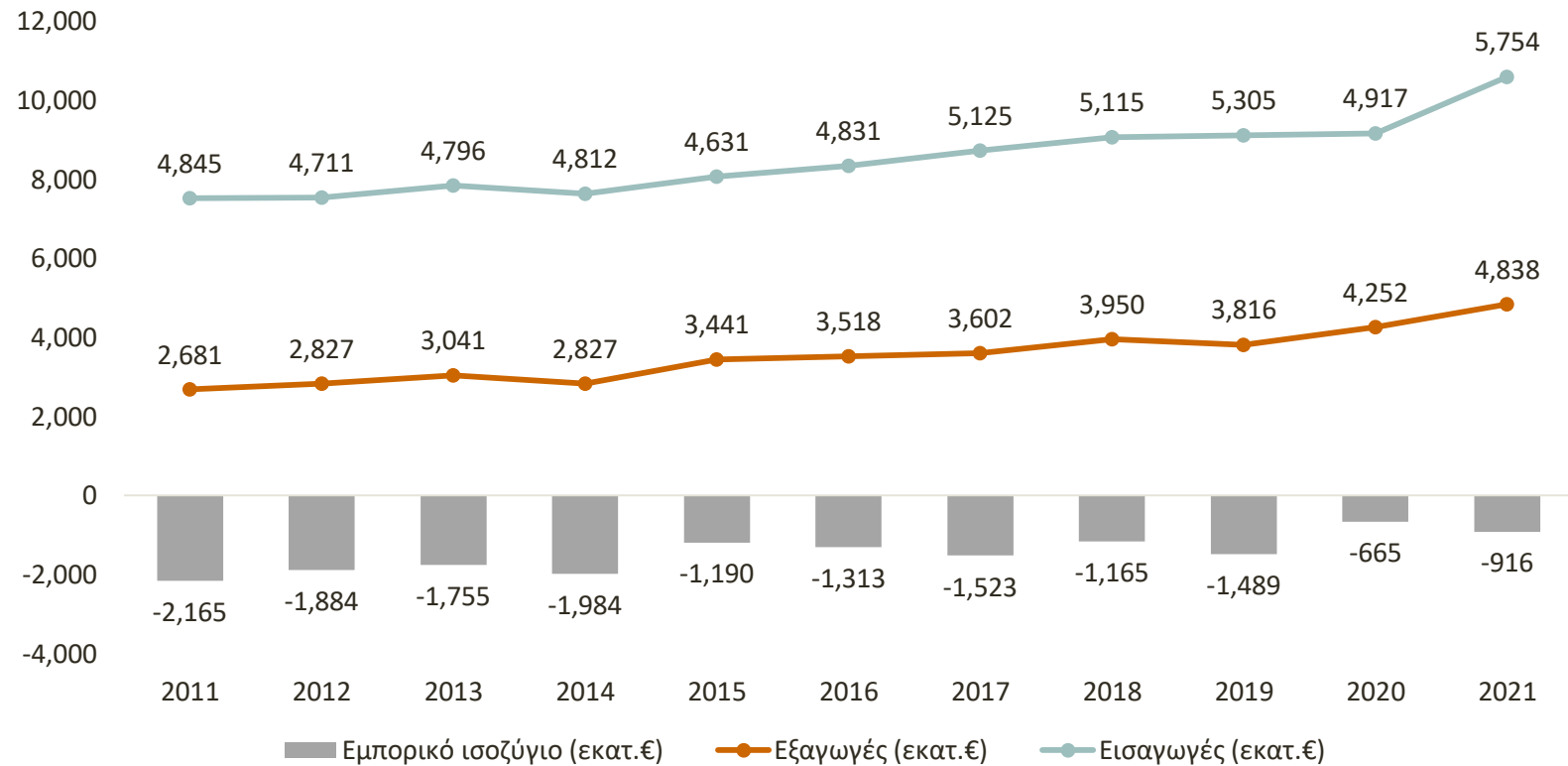

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Υποχώρηση των βασικών διαρθρωτικών μεγεθών 2019/2020, ηπιότερα από το σύνολο της Μεταποίησης

Μέγεθος	Μεταποίηση		Τρόφιμα		Ποτά	
Αριθμός επιχειρήσεων	↓	-2,0%	↓	-1,2%	↓	-2,8%
Κύκλος εργασιών	↓	-12,3%	↓	-3,7%	↓	-16,7%
Αξία παραγωγής	↓	-11,5%	↓	-3,2%	↓	-12,0%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία*	↑	0,9%	↓	-1,0%	↑	9,8%
Αριθμός εργαζομένων	↓	-1,6%	↓	-7,0%	↓	-19,5%

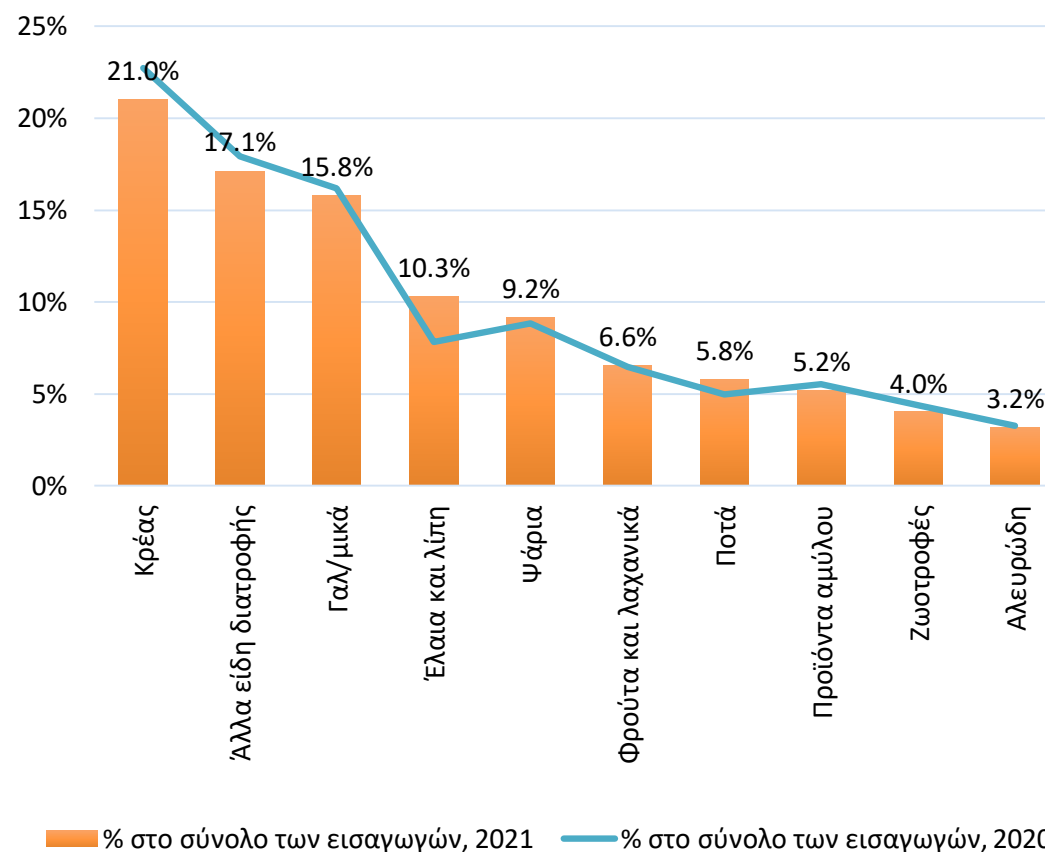
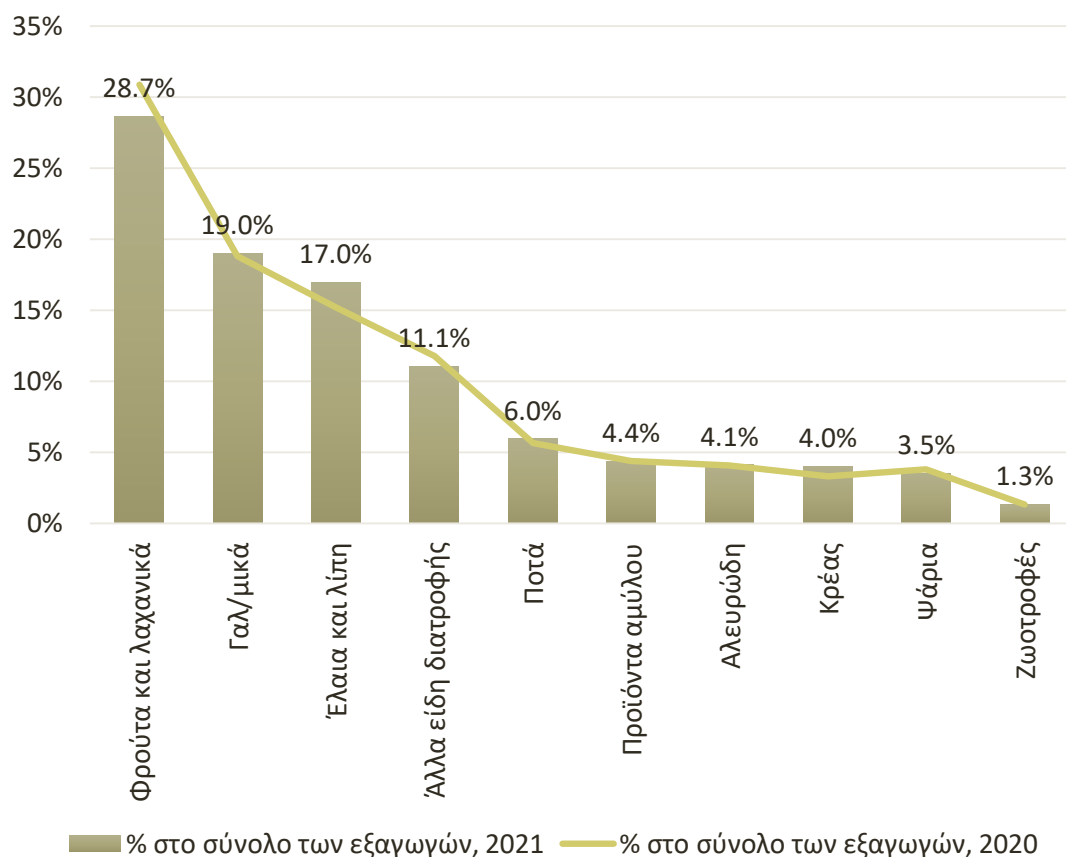
2011-2021: η Βιομηχανία Τροφίμων & Ποτών σημείωσε μείωση του εμπορικού ελλείμματος κατά 58%

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία IOBE

Οι εισαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών ανήλθαν το 2021 στα €5,7 δισεκ. (από €4,8 δισεκ. το 2011), αυξημένες κατά 18,7%. Οι εξαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών παρουσίασαν αύξηση 85% την περίοδο 2011-2021, από €2,6 δισεκ. στα €4,8 δισεκ.

Επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά & Γαλακτοκομικά αποτελούν σχεδόν το 50% των εξαγωγών

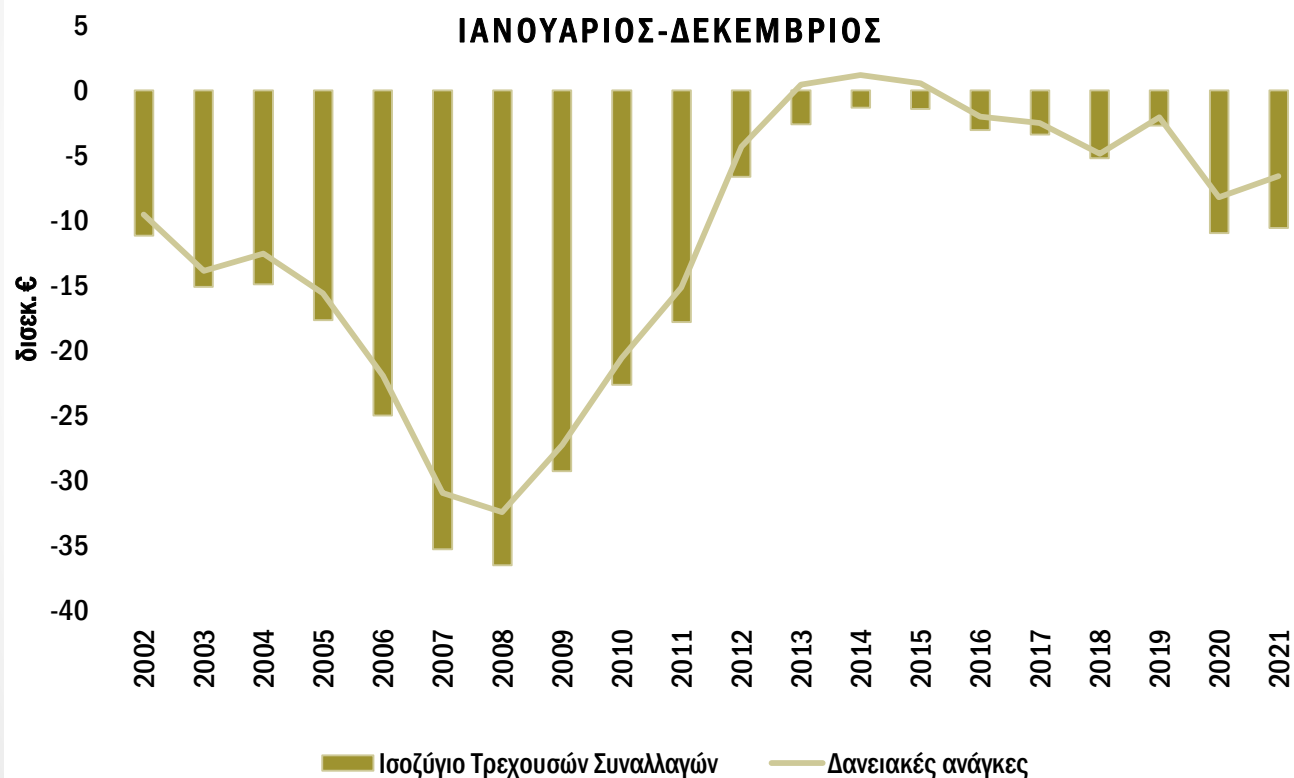
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία IOBE

Στις εισαγωγές, πρώτα στη σχετική κατάταξη το 2021 βρίσκονται το Κρέας (21%) και τα Άλλα είδη διατροφής (17,1%).

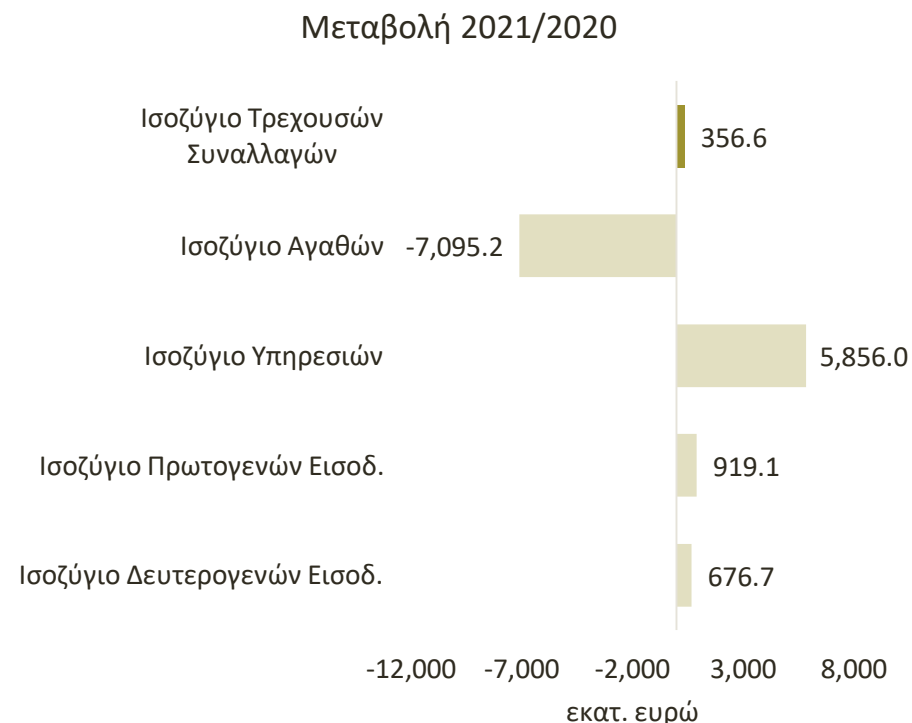
Εξωτερικό ισοζύγιο

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

- Μικρή συρρίκνωση ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2021, σε €20,6 δισεκ. από €10,97 δισεκ. το 2020.
- Προήλθε από βελτίωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών, καθώς και των πλεονασμάτων στα πρωτογενή και δευτερογενή εισοδήματα, παρά τη διεύρυνση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο των Αγαθών.

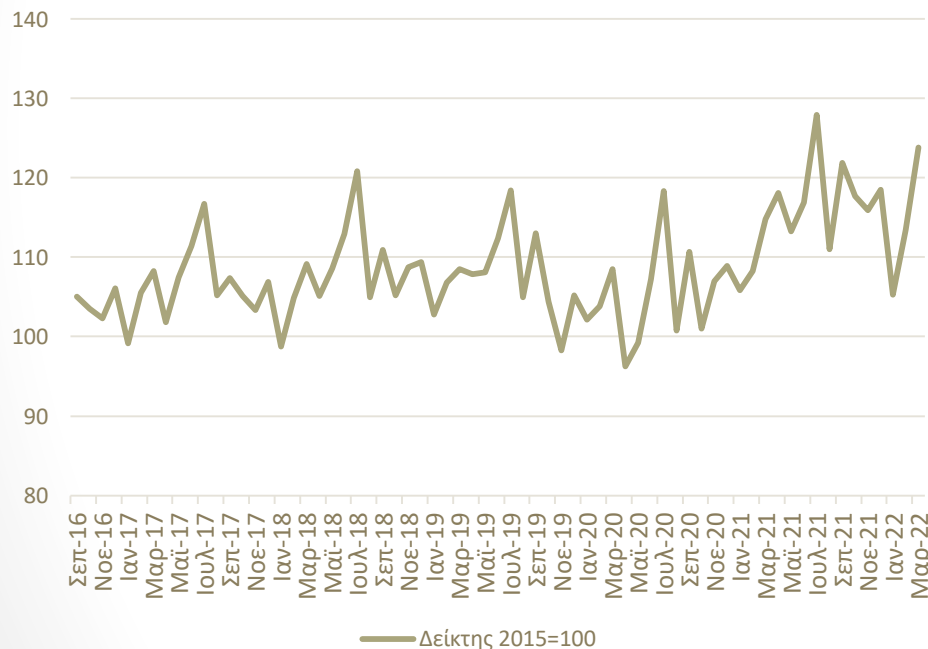
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Βιομηχανική Παραγωγή και εξαγωγές αγαθών

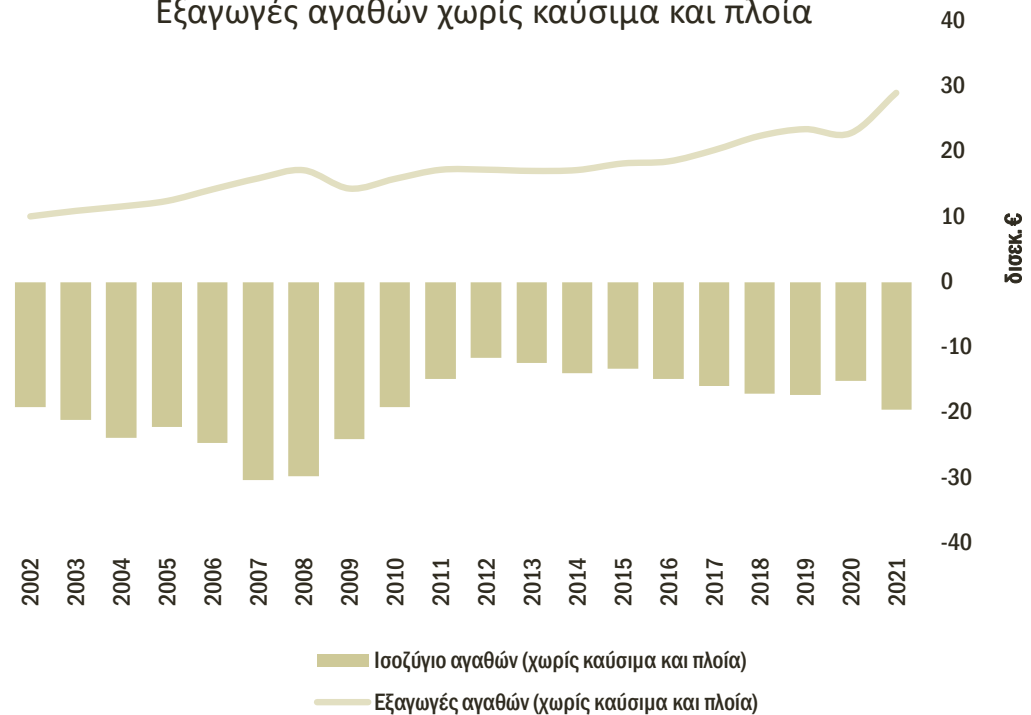
- Σε μέγιστο, τουλάχιστον επταετίας, η βιομηχανική παραγωγή το 2021
- Επιτάχυνση αύξησης βιομηχανικής παραγωγής τον Μάρτιο στο 7,3%, από 4,3% πριν ένα έτος και 4,8% τον Φεβρουάριο
- Ενίσχυση στην Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος (26,8%) και τη Μεταποίηση (4,3%), ισχυρή κάμψη στα Ορυχεία (-16,4%) και ηπιότερη στην Παροχή Νερού (-3,7%).
- Νέο ρεκόρ εξαγωγών προϊόντων το 2021 (εξαιρουμένων καυσίμων-πλοίων). Ωστόσο, σημαντική αύξηση ελλείμματος στο ισοζύγιο Αγαθών (χωρίς καύσιμα-πλοία), στα €19,8 δισεκ., από €15,3 δισεκ. το 2020

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία

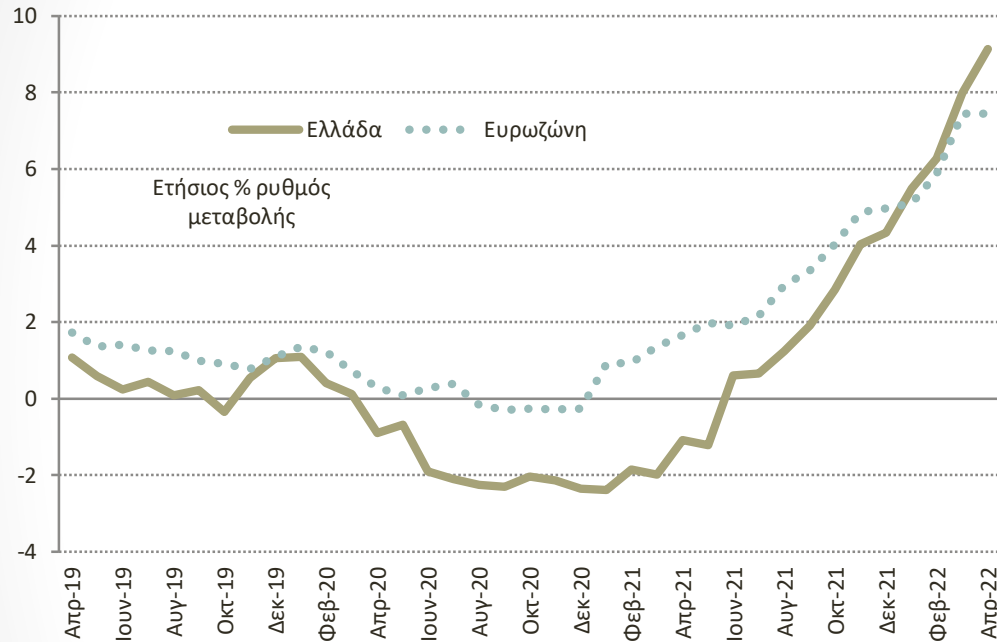

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

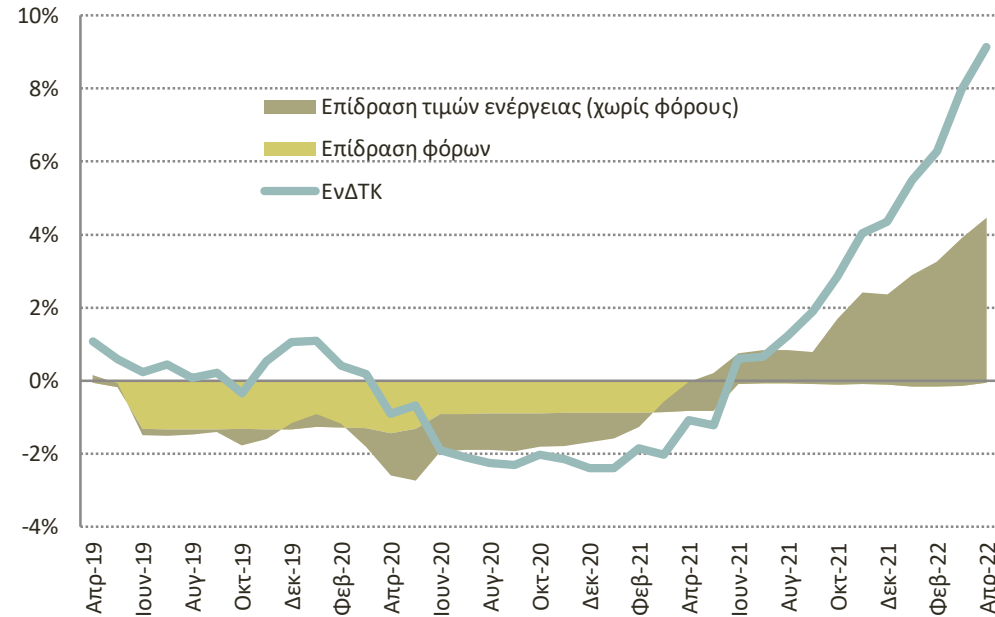
Αγορές

Κλιμάκωση πληθωριστικών πιέσεων

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

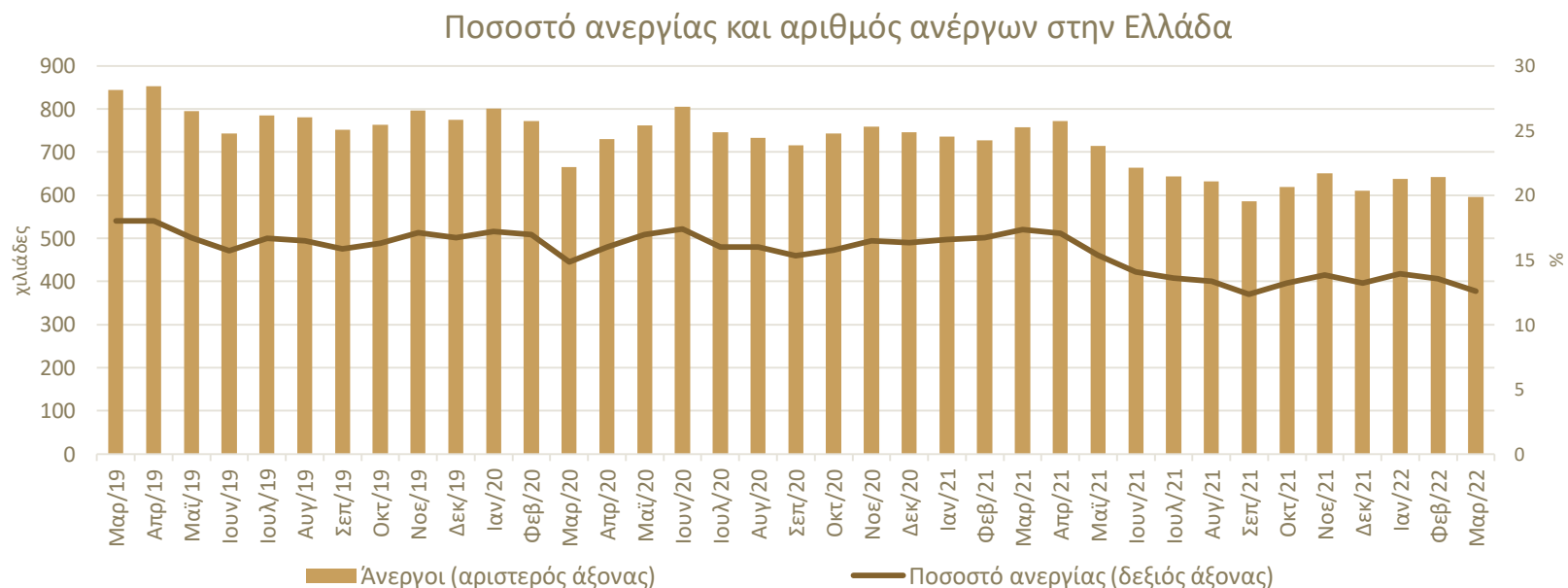

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

- Εναρμονισμένος πληθωρισμός 9,1% τον Απρίλιο, ο υψηλότερος την τελευταία 25-ετία.
- Από ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης (4,7 π.μ. επίδραση στον ΕνΔΤΚ), αύξηση των τιμών της ενέργειας (4,5 π.μ.), ενώ η επίδραση των έμμεσων φόρων παραμένει αποπληθωριστική (-0,1 π.μ.).

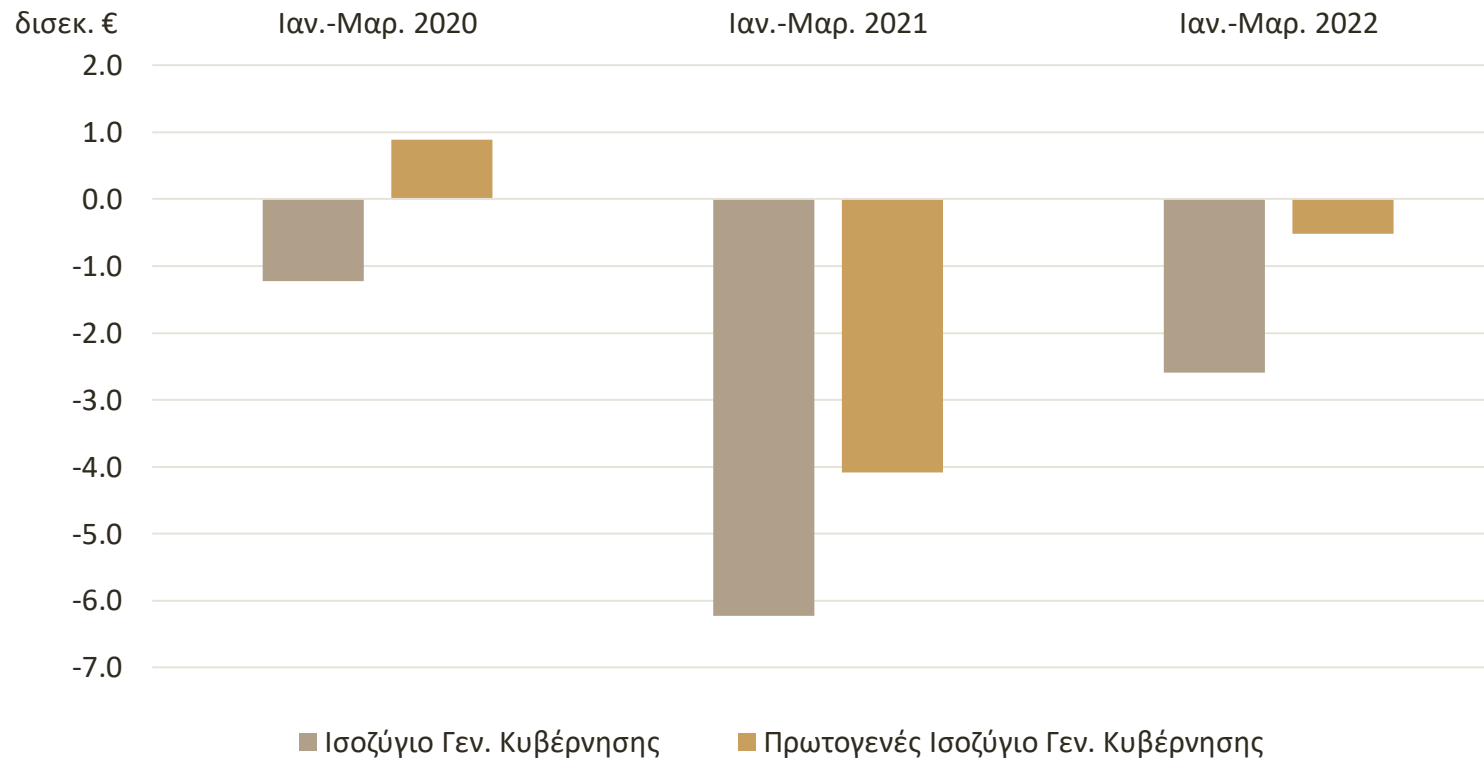
Σημαντική μείωση της ανεργίας

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας τον Μάρτιο του 2022 ήταν χαμηλότερο κατά 4,8 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με ένα χρόνο πριν, στο 12,6%. Η μείωση της ανεργίας προήλθε από την πολύ ισχυρή άνοδο της απασχόλησης, κατά 529,6 χιλ. άτομα ή 14,7% (4.142,6 χιλ. απασχολούμενοι) που περιόρισε το μη ενεργό πληθυσμό κατά 399,1 χιλ. άτομα.
- Το α' τριμ. του 2022 το μέσο μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 13,3%, από 16,9% πριν ένα έτος.

Δημόσιο ταμείο

Ισοζύγιο - πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης

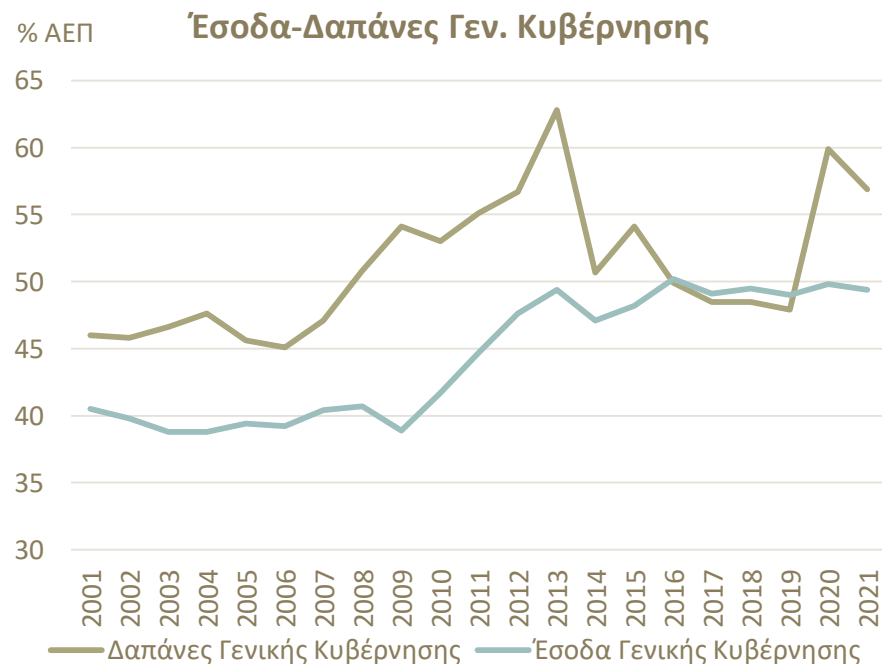
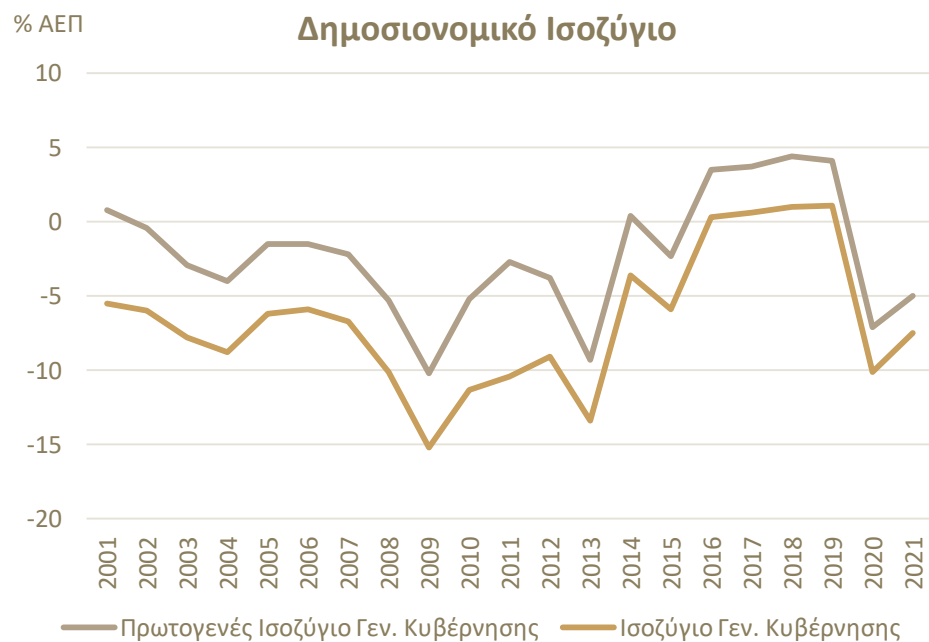

Πηγή: Δελτίο Εκτέλεσης Προϋπολογισμού, Υπουργείο Οικονομικών

- Στο αρχικό τρίμηνο τα έσοδα ήταν €2,37 δισεκ. περισσότερα (+13,4%) και οι δαπάνες περιορισμένες κατά €1,27 δισεκ. (-5,3%).
- Αύξηση εσόδων στο τρίμηνο Ιανουαρίου-Μαρτίου από πέρυσι κατά €2,37 δισεκ., από αυξημένες εισπράξεις έμμεσων φόρων (+€1,43 δισεκ.), ασφαλιστικών εισφορών (+€692,6 εκατ.) και τρεχουσών μεταβιβάσεων (+€300,5 εκατ.). Υποχώρηση δημοσίων δαπανών από χαμηλότερες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις (-€2,04 δισεκ.) και λιγότερες επιδοτήσεις (-€753,9 εκατ.).
- Στην περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου, πρωτογενές έλλειμμα €514,4 εκατ., έναντι ελλείμματος €4,08 δισεκ. πριν ένα χρόνο

Μεγάλη δημοσιονομική προσαρμογή από το 2010

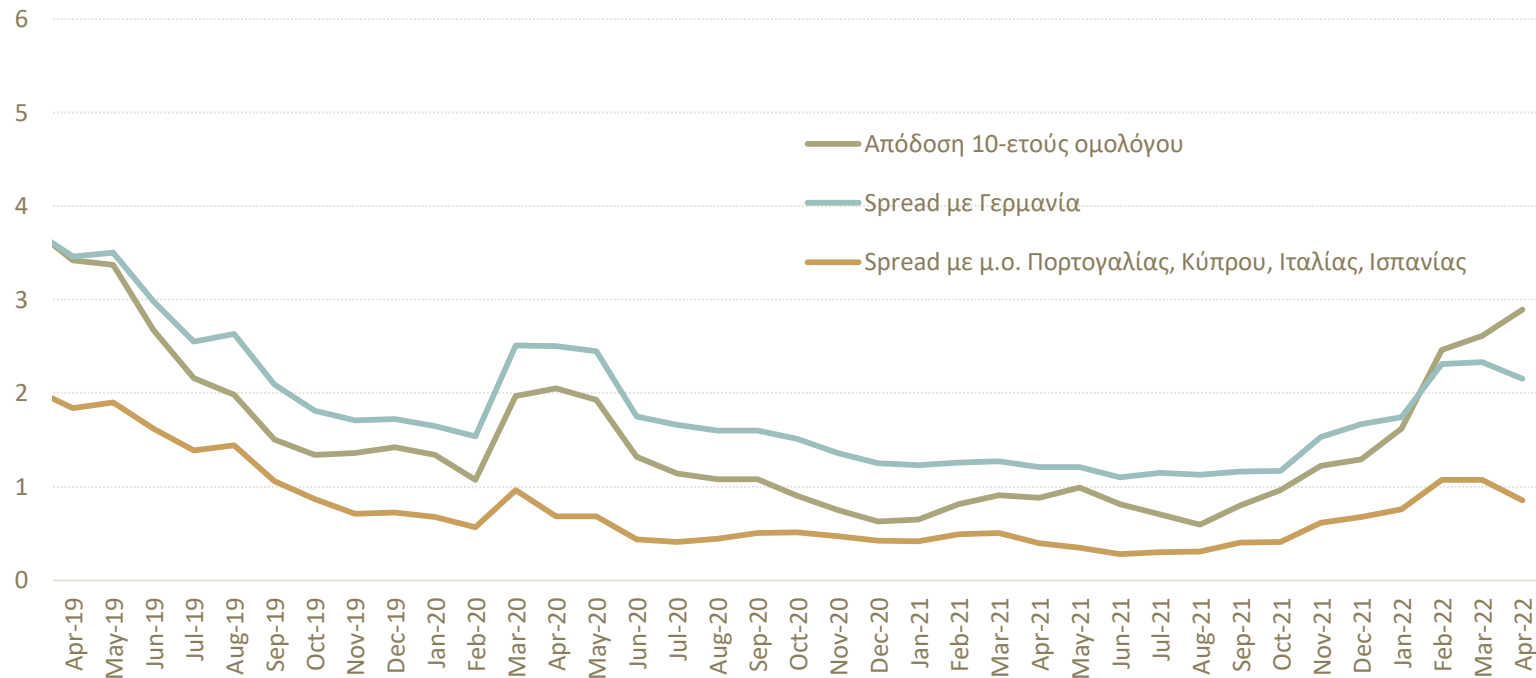
- Η δημοσιονομική προσαρμογή ήταν αποτελεσματική, αλλά με δυσανάλογη βαρύτητα μεταξύ εσόδων και δαπανών.
- Στην περίοδο 2010-2018, περίπου το 56% της προσαρμογής (9 ποσοστιαίες μονάδες ΑΕΠ) προήλθε από ενίσχυση εσόδων και το υπόλοιπο 44% (7,1 π.μ. ΑΕΠ) από μείωση δημοσίων δαπανών

Πηγή: Eurostat

Χρηματοδότηση

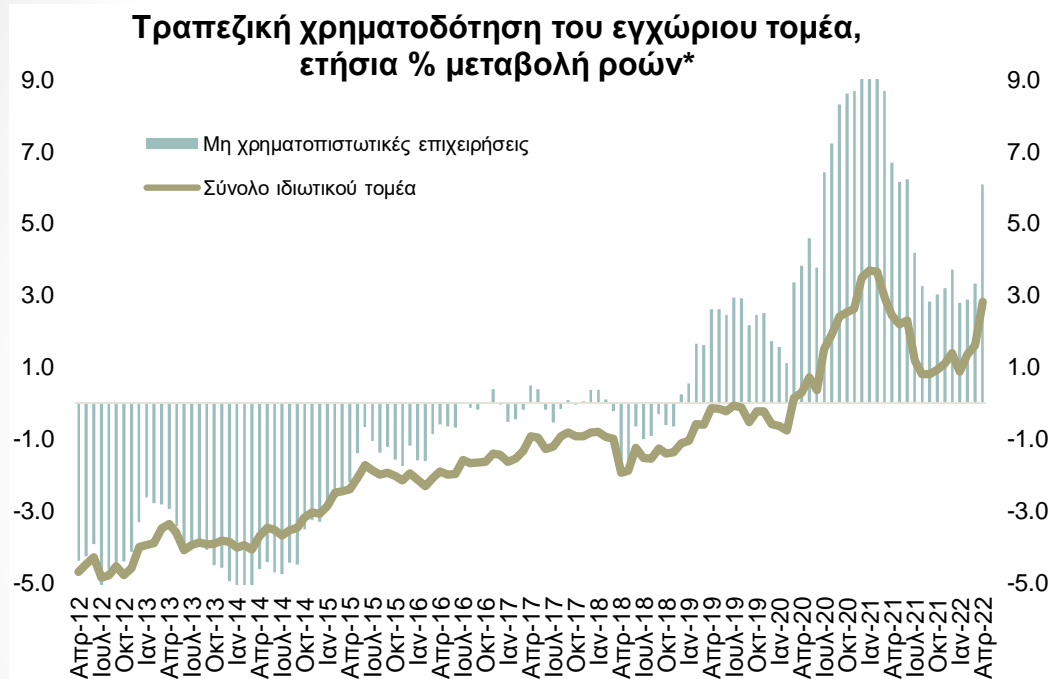
Απόδοση και spread 10-έτους ομόλογου

Πηγή: ΕΚΤ

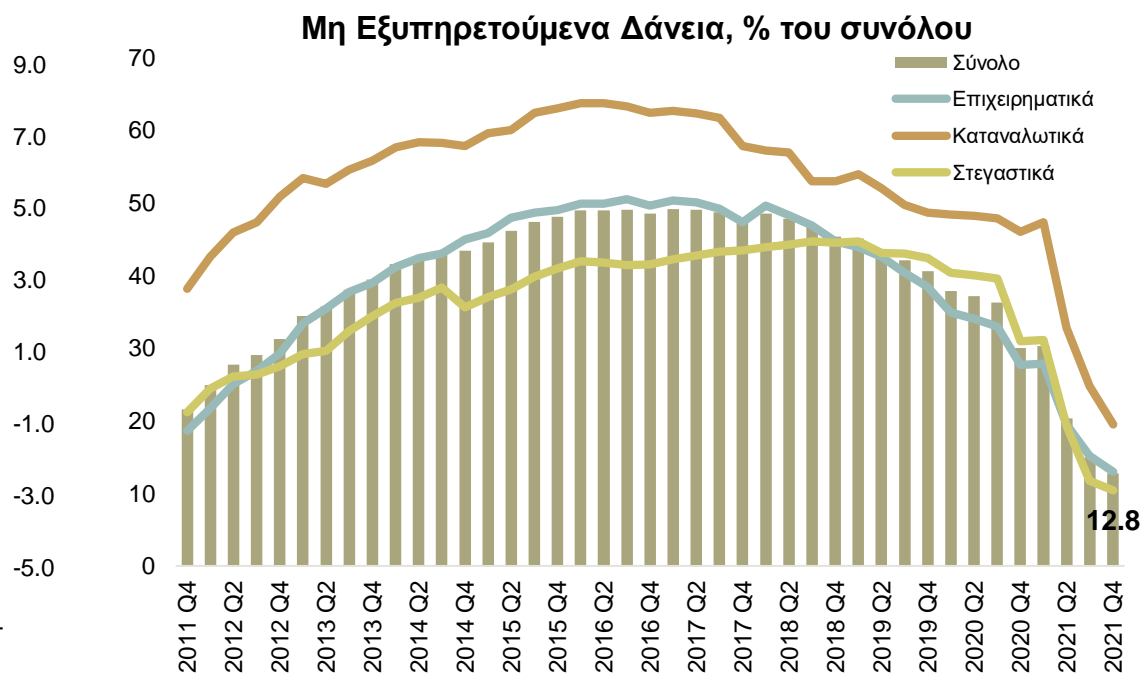
- Η απόδοση των ελληνικών ομολόγων αυξήθηκε για όγδοο συνεχόμενο μήνα τον Απρίλιο, σε μέγιστο επίπεδο 3-ετίας (2,9%)
- Ωστόσο, το spread έναντι του αντίστοιχου γερμανικού συρρικνώθηκε ελαφρά, στις 215 μ.β. από 233 μ.β., που ήταν το μέγιστο επίπεδο διετίας. Τα τρέχοντα επίπεδα είναι σημαντικά υψηλότερα εκείνων πριν τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 (20-50 μ.β.).

Τάσεις στην τραπεζική χρηματοδότηση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Τα στοιχεία είναι σε ατομική βάση και αφορούν σε εντός ισολογισμού δάνεια (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών.

- Περιγραφική ανάλυση και υποδείγματα προβλέψεων τραπεζικών πιστώσεων συμβάλουν στην ανάδειξη των προοπτικών μεσοπρόθεσμης ανάπτυξης της τραπεζικής χρηματοδότησης στην μετα-πανδημία εποχή

Ταμείο Ανάκαμψης (Ελλάδα 2.0)

- **Σύνολο επιδοτήσεων: €18.191 εκατ. από την ΕΕ, €7.457 εκατ. από δημόσιους πόρους**
- **Σύνολο δανείων: €12.728 εκατ. από την ΕΕ, €19.091 εκατ. από ιδιωτικούς πόρους**
- **Σύνολο πόρων (βάσει εκτιμήσεων**): €57.467 εκατ. κατά το 2021-2026**

*Προϋπολογισμός NextGenerationEU, **Εκτιμήσεις Ελλάδα 2.0
Πηγή: Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)

Προοπτική

2020-2030: Δύο υπο-περίοδοι

Πρώτο μισό της δεκαετίας

- Σημαντική αναπτυξιακή δυναμική μπορεί να προέλθει από:
 - Ευρωπαϊκούς και εθνικούς δημόσιους πόρους.
 - Επενδύσεις σε υποδομές.
 - Μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας.
 - Μόχλευση ιδιωτικών πόρων (π.χ. ΣΔΙΤ, Αναπτυξιακή Τράπεζα).
 - Μείωση ανεργίας και επενδυτικού κενού.

Δεύτερο μισό της δεκαετίας

- Η αναπτυξιακή δυναμική θα προέλθει κυρίως από ιδιωτικούς πόρους.
 - Λιγότεροι Ευρωπαϊκοί πόροι, και αυξημένες απαιτήσεις αναχρηματοδότησης του δημόσιου χρέους.
 - Σημαντικό να έχουν υλοποιηθεί οι μεταρρυθμίσεις κατά το πρώτο μισό της δεκαετίας.

Κατασκευή ναυτιλιακού εξοπλισμού. Τάσεις, προοπτικές και συνεισφορά στην Ελληνική Οικονομία

Η μελέτη προχωρά στην παρουσίαση ανανεωμένων στοιχείων σε σχέση με τη μελέτη του 2020 σχετικά με τις επιδόσεις και τον οικονομικό αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα αναδεικνύει τη σημασία των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ανθρώπινου κεφαλαίου για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων διεθνώς...

[Δείτε περισσότερα...](#)

Δελτίο Εξελίξεων στη Βιομηχανία (Μάιος 2022)

Μηνιαίο δελτίο εξελίξεων στη Βιομηχανία...

[Δείτε περισσότερα...](#)

Η συμβολή των διμερών οικονομικών σχέσεων με τη Γερμανία στην οικονομία της Ελλάδας το 2020

Βασικός στόχος της μελέτης είναι η αποτύπωση της συμβολής των διμερών οικονομικών σχέσεων Ελλάδας και Γερμανίας στα οικονομικά μεγέθη της χώρας και η ανάδειξη της αντοχής της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην Ελλάδα στις νέες πρωτόγνωρες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία. Στο πλαίσιο της μελέτης επικαιροποιούνται οι τάσεις στις εμπορικές και επενδυτικές ροές μεταξύ των δύο χωρών και ποσοτικοποιούνται οι άμεσες, έμμεσες και πρ...

[Δείτε περισσότερα...](#)

Σχετικά με το Ι.Ο.Β.Ε.

Το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός.

Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και αφετέρου... [Δείτε Περισσότερα](#)

Επιστημάνσεις IOBE:
Τα δεδομένα της Οικονομίας

Τριμηνιαία Έκθεση
Η Ελληνική Οικονομία

εγγραφείτε στο σωματείο
τώρα...

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΩΝ

Γραφείο Τύπου

ΙΟΥΝΙΟΣ
8
2022 Korean - Hellenic Maritime Cooperation Forum
Η Πρε...

ΙΟΥΛΙΟΣ
1
Αποτελέσματα Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας

Το επόμενο Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας που αφορά τα αποτελέσματα Ιουνίου θα δημοσιευθεί την Παρασκευή 1 Ιουλίου 2022.

...

[Περισσότερες ανακοινώσεις...](#)

Αναζήτηση Ερευνών

-- Κατηγορία

-- Έτος Δημοσίευσης